СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ... ВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 13. — Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 18 січня 1932. — VOL. XL. — No. 13. — Jersey City, N. J., Monday, January 18, 1932. — THREE CENTS.

ЩЕДРУЙТЕ НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ.

КОНҐРЕС УХВАЛИВ ОСНОВНУ ЧАСТИНУ ЕКОНОМІЧНОЇ ПРОГРАМИ ГУВЕРА

УРЯДОВИ ДОЗВОЛЕНО ВИДАТИ ДО ДВОХ МІЛІЯРДІВ ДОЛЯРІВ НА ДОПОМОГУ ФІНАНСОВИМ КОРПОРАЦІЯМ.

ВАШИНҐТОН.—Палата послів 335 голосами проти 55 ухвалила ту частину економічної програми президента Гувера, в якій уряд просить асиґнувати 2 міліярди долярів на допомогу тим фінансовим установам, які терплять певні фінансові трудноці. Цим має бути спинене банкроцтво ріжних фінансових інституцій, що приносить величезні страти населенню.

Подібна ухвала вже перейшла в сенаті, але з деякими змінами. Тому тепер ще промине якийсь час, поки прийде до порозуміння між сенатом та палатою послів. Президент Гувер сподівається, що наступного тижня він уже зможе підписати закон про асиґнування цих грошей.

ЗА ПРИСТУПЛЕННЯ АМЕРИКИ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

ФИЛАДЕЛФІЯ (Пенсилвенія). — Тут розпочався річний конґрес Товариства Приятелів Ліґи Націй. Товариство накреслює плян дальшої активної боротьби проти ізоляції Америки від міжнародного життя, а специяльно проти того, що президент Гувер має намір лишити міжнародні справи, а займатися лише внутрішніми справами Америки.

Особливо критичну промову проти такої міжнародньої політики Америки, яка тепер викреслюється в уряді й яку проповідують противники Ліґи Націй та інших міжнародніх установ, виголосив президент Колюмбійського університету Ніколас Ботлер. Він рішучо домагається від американського уряду більш активної міжнародньої політики, участи в конференції по обеззброєнню й по репараціям, активнішої діяльности в міжнароднім суді й нарешті приступлення до Ліґи Націй. Коли Америка хоче дійсно провадити боротьбу проти війни й вести політику за мир, то вона повинна бути активною в усіх тих міжнародніх орґанізаціях, що займаються питанням війни чи мира в широкому світі.

Це така думка більшости промовців, що виступають на конґресі Приятелів Ліґи Націй.

11 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

ШИКАҐО. — До суду подано на затвердження тестамент міліонера Розенвальда. Покійний залишив орґанізації свого імени 11,000,000 долярів для розділення їх на ріжні добродійні цілі.

Вартости всього маєтку, що він лишив по собі, ще не підраховано, але вже відомо, що нерухомого майна є на яких 20 міліонів, а ріжних цінних паперів, по сьогодняшньому курсі їх на біржі, буде на яких 33 міліонів долярів.

З АЛЬКОГОЛЮ НА ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

МОНТРЕАЛ (Канада). — Премієр Ташеро вніс до місцевої леґіслятури законопроект про оподаткування алькогольних виробів на фонд безробітних. Законопроект рекомендує обложити кожду фляшку алькоголю податком від 5 до 15 центів, відповідно до величини фляшки.

Гроші мають іти на допомогу безробітним, що по підрахунку уряду дасть щорічно від чотири до пятьсот тисяч долярів.

ТРОХИ НЕ ЗАГИНУВ ТОРПЕДОВЕЦЬ.

НЮ ЙОРК. — Тягаровий пароплав „Лемул Боровс", що плив з Бостону, в тумані налетів на торпедовець прибережної охорони, „Герндон", який стежив на океані за бутлеґерськими суднами. Торпедовець дуже ушкоджений і він просив радіотелеґрафом скорої помочі. На допомогу прийшли два торпедовці й пособили йому дійти до Ню Лондону.

На „Герндоні" знаходилася залога в числі 93 осіб. За їх долю повстала була журба, коли торпедовець перестав відповідати на радія інших пароплавів. Тягаровий пароплав також ушкоджений, але він власними силами зміг плисти далі.

АРЕШТОВАНО СИНА СМІТА.

НЮ ЙОРК. — Син бувшого ґубернатора й кандидата демократичної партії на президента Злучених Держав, Алфреда Сміта, Волтер Сміт, арештований за те, що переїхав своїм автом Ґарі Валаса.

В. Сміта звільнено зпід арешту під порукою $1,000. Його притягають до відповідальности за ненамірене вбивство людини.

СЕНАТСЬКЕ СЛІДСТВО В ГАВАЇ.

У звязку з нападом і систематичним ґвалтуванням Гавайцями білих жінок та вбивством одного Гавайця офіцирсм Мейсі за тее, що він був одним з тих, котрі зґвалтували жінку Мейсі, федеральний сенат у Вашинґтоні призначив слідство. подіваються, що слідство зачепить усі сторони взаємовідносин гавайського населення й американської адміністрації та взаємовідносин між білими й тубильцями.

ДИВНА РЕВІЗІЯ.

Дня 2 листопада м. р. придержав поліцай зі Зборова о. Ярослава Муровича з Сервірів, коли він висідав з львівського поїзду, та завів його до стаційного уряду. Там перевів ревізію у присутнусті якихсь типів. На домагання о. Муровича виявити причину й мету ревізії та показати дозвіл влади, поліцай відповів з кпинами, що дозволу не потребує та „дзяла ве власним закресе". Це було в ночі небезпечно було протестувати, отже о. Мурович піддався ревізії. Чого шукали, не відомо; подержали, побавилися й віднустили.

ПАПА ПІДДЕРЖУЄ ҐІТЛЕРА.

В поінформованих лондонських кругах запевняють, що по переговорах Ґітлера з Ватиканом папа заявив свою готовість піддержувати Ґітлера. Це мало би наступити з тої причини, що Ґітлер зобовязався зірвати союзне відношення Німеччини до совітської Росії.

КАРА СМЕРТИ В КРАКОВІ.

Краківський наглий суд засудив на кару смерти 21-літнього кельнера Чаплінського за це, що забрав у фіякра 18 зол. Поліцая, який хотів його зловити, Чаплінський зранив тяжко.

Президент держави не помилував засудженого ,тому Чаплінського повісять.

ЯК ПРОДАЮТЬ З ЛІЦИТАЦІЇ.

„З. В." подає такий яскравий факт продажі сільськогосподарського майна з ліцитації. В одного обшарника на Волині продано: фризійського бугая за 42 зол., 3 дійні корови за 121 зол. 50 сот., 3 годовані свині за 31 зол., 4 робучі коні за 65 зол. 20 сот. і т. д. Таксамо, або й гірше, продають селянське майно за податки та позички.

МІСТЕЧКОВЕ СВЯТО.

Містечко „15. листопада" — повинно зватися Шод біля Будапешту. Його мешканці придержуються старинного звичаю та вінчаються лише 15. листопада кожного року. Цей день є загальним святом мешканців містечка.

ХИМЕРИ ПРИРОДИ.

Совітська преса пише про цікаве явище: Тоді, коли в Мурманську термомотер показує 2 степені тепла, — на Кримі панує 20 степеневий мороз. Азовське море замерзло. В Москві панує незвичайне зимно. Снігу нема.

ВОЛЯТЬ КРІЗУ І РЕВОЛЮЦІЮ.

На засіданні політичного бюра в Москві, на якому Літвінов реферував актуальні справи закордонної політики, забрав голос Сталін, виголошуючи сензаційну промову. Радянська диплиьоматія, говорив він, повинна протиділати переговорам про зменшення воєнних відшкодовань Німеччини, бо порозуміння в справі відшкодовань було би важним зміцненням капіталістичного ладу в Німеччині, а рівночасно причинилосяб до зменшення світової господарської крізи, що знову зменшило би вигляди комуністичної революції.

З УСІЄЇ ПОЛЬЩІ.

Перед окружним судом у Варшаві почався процес бувших урядовців маґістрату під замітом зловживань на 119 тисяч злотих. — Варшавська поліція арештувала танцюристта Якова Дедерку за крадіж чеків у ґрафині Браніцької. — На кордонному відтинку Ольковичі, виленського повіту, перейшов з червоного раю до Польщі православний священик Теодор Шипіта з дружиною, дочкою та сином; рівночасно перейшов кордон його слуга теж з сімею. На відтинку Раків перейшли кордон 12 селян за збіжем. — Маршал шлеського сойму Вольни впав зі сходів і поломив собі ребра. — У селі Ґутрошеві біля Лодзі родичі 19-літньої Анни Ясіньовської укаменували 23-літнього Степана Різку, який звів Анну і не хотів з нею повінчатися. — У виленському відділі „Варшавського Торговельного Банку" зникла скриночка з 3,000 золотих рублів і 2,000 німецьких марок.

ДІТИ БЕЗ ШКІЛ.

По обчисленні волинської шкільної кураторії на Волині є 310 тисяч дітей шкільного віку, з яких лише 213 тисяч ходять до школи. Третинаж дітей залишається без науки. Гадаємо, що статистика кураторії не відповідає дійсности, бо під цей час значно більша частина дітей шкільного віку остається поза школою. Нещастя цих дітей у тому, що ні держава, ні самоврядування не всилі їм дати школи. Це можуть зробити, самі батьки. Але для цього вони мусять одержати можливість творити ці школи для своїх дітей власними засобами. Покищо вони цієї можливости позбавлені.

СМЕТОНА ЗНОВУ ПРЕЗИДЕНТОМ.

Збори електорів і членів парляменту вибрали знову президентом Литви Сметону. Крім його кандидатури не було іншої.

БОЛЮЧА ПОМИЛКА.

В Нойдек, у південній Баварії, селянин Губер почув у ночі, що по його подвірю хтось ходить. Вийшов з хати і на подвірю побачив у темноті якусь постать. Думаючи, що це злодій, кликнув, щоби постать зупинилася. Коли приказ не був виконаний, Губер стрілив і вбив постать. Опісля виявилося, що вбитий був рідний син Губера.

НАДУЖИТТЯ У ЛЬВІВСЬКІМ СУДІ.

У львівському окружному карному суді викрили надужиття, яких допустилися касові службовці. Арештували секретаря того суду Дембеца і секретаря цивільного окружного суду Яросевича. Тепер арештували ще й службовця судового рахункового відділу, Беднарського. У звязку з тими надужиттями приїхала з міністерства справедливости слідча комісія й почала вже слідство.

ЛЬВОВЯНИН — ВИНАХІДНИК-ОШУКАНЕЦЬ.

На Рівієрі арештували львівського інжиніра Дуніковського, який зумів видурити від французьких фінансістів міліон на будову ляболаторії для добування золота з землі новим ґеніяльним винаходом. Дуніковський утік зі Львова кілька літ тому на Рівієру, „набравши" людей на добрі гроші. На чужині виступав він як професор університету, користуючись титулом свого покійного батька, що, як відомо, дійшов у свій час до майн завдяки ґеольоґічним розслідам на Сибірі. Його власністю була палата, де нині знаходиться „Національний Музей". Досі з французької преси, що живо занята арештуванням Дуніковського, важко збагнути, в якій мірі його винахід був ориґінальний. За те ніхто не сумнівається, що як міжнародній „набирач" Дуніковський виявив неабиякий талант, коли тверезі та скупі Французи не вагалися дати йому такі гроші.

ЗА НАГОЛОВОК КНИЖКИ СУДОВА РОЗПРАВА.

Париський суд розглядав недавно справу А. Бендера й Анни Арманді. Письменник і письменниця написали й видали дві окремі книжки з однаковим ноголовком: „Голови, запаморочені коханням". Не зважаючи на те, що Анна Арманді видала свою книжку кілька днів пізніше, суддя вирішив справу на її користь і засудив Бендера на грошеву гривну 20,000 франків.

„ҐАЗЕТА ПОЛЬСКА" ПРО ГАРКАВЕНКА.

„Ґазета Польска" з 10. грудня м. р. повідомляє про остаточний вислід дужань у Гамбурзі, де, як ми вже писали, український змагун Олександер Гаркавенко здобув мистецтво світа 1931 р. й одержав першу нагороду. „Ґазета Польска" захопена побідою Гаркавенка, який поклав 60 змагунів, але при тій нагоді називає його „польським змагуном — українського походження"...

ЩЕ ОДИН ЛЕТ ДО СТРАТОСФЕРИ.

Сповіщають з Москви, що в совітських летунських колах є опрацьований проект лету до стратосфери. Цей лет має відбутися на спеціяльно побудованім для тієї цілі воздухоплаві, що складається зі ін. з кабіни, в якій поміститься лише дві особи та научні прирядн. Старт має відбутися в 1932 р. — Побачимо — почуємо.

В СОЙМІ ВИТАЮТЬ ЗАСУДЖЕНИХ ПОСЛІВ

ОПОЗИЦІЯ ВНЕСЛА РЕЗОЛЮЦІЮ НЕДОВІРЯ ДО УРЯДУ ПІЛСУДСЬКОГО. ГОВОРЯТЬ ПРО ЗАПРОВАДЖЕННЯ МОНАРХІЇ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща). — Коли посли, бувші берестейські вязні, що засуджені на вязницю, зявилися на пленарному засіданню сойму, опозиція до уряду стрінула їх оплесками та гучним привитанням. Маршалок сойму перервав засідання, щоб припинити демонстрацію послів і виступи проти уряду. Коли засідання розпочалося знову, тоді ліва й права опозиція внесла проєкт резолюції висловлення недовіря урядови з домаганням його резиґнації. В цьому проєкті опозиція різко осуджує варшавський процес берестейських вязнів і заявляє, що він є ганьбою для Польщі за кордоном, а в нутрі викличе певні ускладнення, бо він надзвичайно схвилював публичну опінію населення Польщі.

Опозиція пригадує, що в суді було виявлене страшне катування вязнів-послів у Берестю Литовськім, але суд цього не приняв на увагу. Крім того суд свій засуд опер на свідченнях поліції та поліцийних провокаторів і керувався в свому рішенню не правом і справедливістю, а виключно політичними мотивами. Цей внесок має прийти під дискусію наступного тижня, якщо до того часу сойм доживе.

В комісії, що розглядає справу реформи конституції, посол урядового бльоку, Матакевич, заявив, що Польщу треба перетворити в монархію й що першим королем Польщі треба обібрати князя Радзівіла. Деякі ґазети на це заявляють, що установлення монархії в Польщі населення зустріне з признанням. Урядова „Ґазета Польска" подає відомости про цю пропозицію, але пропустила імя Радзівіла як першого кандидата на короля.

ЯПОНІЯ НЕ ХОЧЕ ЗАЧІПАТИ РОСІЇ.

ТОКІО (Японія). — Японська диплиьоматія старається оминути все, що моглоб викликати конфлікт з Росією, поки ще конфлікт Японії з Китаєм не полагоджений. Отож відповідно до цього Японія поступає в північній Манджурії. Вона там держить лише 300 своїх жовнірів в місті Ціцікарі й дає моральну допомогу тамошньому китайському ґубернаторови, але безпосередньо не заанґажовується до справ північної Манджурії. Тому не треба очікувати скорого захоплення Японією Харбіна.

Особливо тепер, коли на півдні Манджурії японські війська скрізь заатаковані китайськими рештками колись великої манджурської армії, Японії не бажане ніяке ускладнення на півночі. Таксамо й большевики заняті так своєю пятиліткою, що на всі події, яких наслідки в майбутньому будуть тяжкі для Росії, відповідають своїм звичайним російським „нічево!"

НАКЛАДАЮТЬ ЩЕ З ОДНИМ ДЕСПОТОМ.

МОСКВА (СССР). — В Москві тепер гостить делеґація від перського тирана, шаха Ризи Хана, який з конюха став деспотичним правителем Персії. На чолі перської делеґації стоїть великий перський везир Тімур Таш, що переводить політику: „Азія для Азійців!" Замітне те, що він прибув до Москви після того, як большевицький комісар Літвінов відвідав в Анґорі турецького диктатора, Кемаля Пашу.

На честь перської делеґації большевицький уряд улаштував величезні кінські перегони в Москві.

АРЕШТУВАЛИ КОРАБЕЛЬ З РАДЯНСЬКОЮ ЗБРОЄЮ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — На Чорному морі румунські кружляки захопили шведський пароплав, що віз до Росії гармати та іншу зброю. Пароплав цей заходив у румунський порт Констанцу, а коли вийшов звідти, то на морі його дігнали два румунські кружляки, які перевели ревізію й захопили пароплав у полон.

Капітан каже, що гармати й інша зброя виготовлені на заводі Шкоди в Чехословаччині, а на пароплав їх вантажили в Гамбурґу. Зброю закупив радянський уряд.

ЖІНКУ ҐАНДІЯ УВЯЗНЕНО НА ШІСТЬ ТИЖНІВ.

БОМБЕЙ (Індія). — Анґлійський суд засудив стару дружину Ґандія на 6 тижнів вязниці. Вона протестувала проти такого короткого терміну присуду й заявила, що по виході з вязниці розпічне знову дальшу активну боротьбу.

Інші жінки суд засудив на довший термін до тяжкої вязниці. Всі вже почали відбувати свою кару.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГАВАЙСЬКИЙ СКАНДАЛ.

Широким розголосом по Америці лунає гавайський скандал. Почався він ще кілька місяців тому, коли одну Американку, жінку офіцира американської воєнної фльоти, напала банда хулиганів, мішаних Гавайців і Орієнталів, та її знасилували. Американці кажуть, що пятьох з тих напасників опісля розпізнано. Їх арештовано та поставлено на суд. Лава присяжних суддів не могла знайти одноголосного оречення, потрібного для засуду. До того, по гавайському закону, для засудження тубільця за знасилування жінки не вистарчає само свідоцтво жертви насилування, а треба ще інших доказів. На всякий випадок обжаловані вийшли з тюрми на свободу, щоби ждати другого суду. Тубільче населення бачило в суді мучення обжалованих Американцями та робило з підсудних мучеників чи героїв.

Незабаром після суду на підсудних зроблено напад і тяжко їх побито. Один з них згинув. За напад на нього арештовано чотири особи, і їх тепер обжаловують за вбивство. Між ними є муж молодої Американки, яку знасилувано; її матір та двох жовнірів фльоти.

Маємо в цей спосіб розгорячення з двох сторін. Горячкуються тубільці, горячкуються й Американці. Ніхто не думає, кождий поступає відповідно до своїх почувань і упереджень.

Розгорячення розгорілося на тлі відношення між білими й небілими, між 20,000 білих мешканців, до яких треба ще дочислити яких 30,000 жовнірів і моряків, та 300,000 тубільців. Білі часто заховуються так, як вони заховуються проти чорних в Алабамі. Зносини тубільця з білою вони називають насильством, за яке вони хочуть брати життя тубільця. Через те навіть, коли справді було насильство, тубільці його не признають. Коли суд не засудив обжалованого на смерть, тубільці триюмфують, а білі беруться за лінч, себто за безправний самосуд, котрий тимбільше обурює тубільців, що білі вважають себе покликанами заводити право, лад і порядок.

Звичайна ситуація, яка виходить, коли одна нація пробує правити другою, не позбувшися безосновного почуття вищости. Здається, що для поліпшення умовин повинні Американці показати свою вищість тим, що стануть розглядати справу більше розумом, а менше чуттям, та стануть трактувати тубільців так, якби вони хотіли бути трактованими, колиб були в положенню тамтих.

О. Сновида.

НОВИЙ РІК В МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ.

Японська офензива в Манджурії вже виявила свої наслідки в політиці Росії. Чи давно преса большевицька кричала про Францію як про найгіршу імперіялістичну державу світа, яка й спить і бачить, як то еклеїти нову коаліцію проти Москви, — а вже чуємо про пакт неаґресії з тою самою Францією... Що сталося? Нічого. Росія до смерти перелякана східним сусідом і хоче асекурації проти нього на Заході. Воювати з Японією, тепер чи завтра, Совіти не сміють, але знають, що війна може прийти, бо щож стримає Японію від посунення (колиб захотіла) аж за Амур? Ось Совіти й зачинають цофатися на Заході, аби мати вільну руку на Сході. Переговорюється з Парижем і Варшавою, переговорюється з Естонією та Латвією й навіть з Румунією, чого досі большевики ніколи не робили. І не тільки переговорюється, але переговорюється **на плятформі, яку большевики ще вчора відкидали:** вчора вони й чути не хотіли про **рівночасне** заключення пакту про неагресію з **усіми** західніми сусідами, а тепер мусіли згодитися на це. Правда, пертрактують з кождим зосібна, але (тамті вже зговорилися) контракт матиме хоч не формально та зате в дійсности — **мультилятеральний характер.**

А за кулісами вже виринають інші розмови й проекти: **економічні** розмови між Москвою та Парижем (бо хтож дасть позички Совітам, коли не Франція?), навіть розмови про воскресення аліянсу францусько-російського. Французька преса знов зачинає говорити про СССР, а дехто пише про позички Франції для Варшави й Румунії, навіть Угорщини, аби наново створити — під гегемонією Франції — охоронний вал проти Німеччини з заходу, сходу й полудня...

Чи що у тім є? Повоєнна дипломатія ще більше таємна дипломатія як передвоєнна. Отже з певністю тяжко щось сказати. Але певне є, що Франція живе одною однісько сфіксованою ідеєю: знищення Німеччини. Для цеї ідеї вона зробить найдивогляднійші скоки й посунення (таксамо, зрештою, як Варшава). Отже не є виключено, що дасть себе одурити й московським соловіям...

Що для неї з того вийде? Це вже її річ. Для кождого вдумчивого обсерватора політики большевицького режіму ясно, що ніякі його підписи на договорах не уважає він для себе обовязуючими, коли буде йому вигідно їх скреслити. Коли большевикам потрібна буде війна з якимнебудь своїм західним сусідом, або й з Францією (напр. в Індо-Хінах), то вони дуже легко цю війну розпічнуть (зсимулюють якийсь „непровокований" напад на себе, або пішлють якусь диверсійну банду на територію сусіда, нібито від них незалежну та ін., як то робили на Україні напр.). Отже Москву такий пакт ні до чого **не зобовязує.** Натомісць зобовяже Францію, яка до таких метод всеж (з огляду будь-що-будь на громадську думку світа) не приготована. Але покищо — поки йде небезпечна гра за Манджурію, Москва матиме спокій на своїй західній границі зі сторони союзників Франції й... золото французьке у виді позичок. Чистий інтерес!

Тільки й усього... Але не важне для нас те, що зискає з такого пакту Франція. **Нам важні його наслідки для нас.** Його наслідки для нас випливають з його сутевих постанов. Отже обидві сторони, що заключують договір — **гарантують собі інтеґральність своїх територій.** Для нас це значило би: **петрифікацію Версайського й ризького договору,** якими поділено між чотири держави нашу національну територію. Це було би для нас щось в роді Віденського конгресу для Поляків, який припечатав поділ Польщі, навіть ще далеко гірше, бо Віденський конгрес 1815 р. всеж передбачав створення королівства польського під зверхністю царя... Дальше, цей договір викреслив би Францію з числа тих держав, які евентуально готові булиб підтримувати рух пригнічених національностей СССР за незалежність. Відомо, що колись (1917—1919) Франція переговорювала з урядами українськими в Києві проти Москви, визнала навіть самостійну протибольшевицьку Грузію. Тепер сьому був би положений край...

А крім того, може факт польсько-російського зближення (який є другою стороною зближення францусько-російського) нарешті отверезить наших деяких наївних політиків, які „визволяють" Велику Україну з помічю Польщі, а Галичину з помічю Росії. Москва й Польща хочуть в мирі жити, мирно поділившись нашими землями.

Такі булиб наслідки пакту про неагресію для нас, колиб наша будучина й будучина Европи залежали від Росії, Франції та Польщі. Але на щастя так не є! Поперше, є група англьосаксонських держав, які — особливо Англія — з чим раз більшою свідомістю неминучости конфлікту — дивляться на Сов. Росію. Подруге — є життєва сила українського народу (а за ним білоруського, Кавказу), який не дасть себе на довший час втиснути в ніякі трактати, які кривдять його.

Але щоби ділати, треба ясно бачити. І тому треба пильно приглядатися тій новій інтризі, яка в 1932 р. буде куватися за кулісами европейських кабінетів на нашу некористь. Щоби знати, як з тою інтригою боротися й у слушний час, повалити її. Здоровий нарід матиме остаточно такі трактати, які, відповідають його життєвим потребам, а не потребам інших.

ЗА ЩО ЙДЕ ВІЙНА НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Вже від кількох місяців ворушиться ввесь світ вістками про війну на Сході. Формально війни одначе нема. Японія вмашерувала на китайську територію без формального виповідження війни й запевняє всіх, що вона війни не веде, а лише бороняться, зглядно обороняє свої інтереси. Вона здає собі з того справу, що нині позаключувано всякі пакти, й ще раз пакти; обіцяли одні других боронити на випадок війни. А тимчасом ніхто не подумав, що цю справу можна взяти з другого боку. Війни нема й ріжні правительства не мають формальної підстави встрявати туди, куди не треба, бо ще їм не вигідно. Всі говорять про конфлікт, але не про війну. Одним словом, всі говорять, а Японія — машерує, гармати гремлять, літаки бомби скидають, люди гинуть і т. п.

За щож фактично ще неформальна війна ведеться? Ріжні фантасти ріжно собі комбінують і всякі факти витягають, які з конфліктом нічого спільного не мають. В дійсности справа стоїть так. Японія — країна маленька, на островах. Людей там намножилось пребогато. В дуже короткому часі вона з країни дикої перемінилася в країну культурну, яка нічим не уступає Европі та Америці. Своє населення прогодувати вона не всилі, тому мусіла оглянутися за землею, кудиб викинути надвишку населення. Але такої землі вже не було вільної. Всі держави, в яких пустою лежать землі, позамикали свої границі перед напливом чужого населення. А людей треба кудись діти, треба їм щось дати їсти. На Сибір не могла Японія їх вислати, бо там клімат для Японців не підхожий. Вонинб там вимерли вже в першій генерації. Треба було звернутись трошки на полудне, а саме в Манджурію, що стояла тоді пусткою. Справа ведеться вже не від сьогодня. Ріжними хитрими дипломатичними способами зуміла Японія забезпечити собі правний стан посідання в Манджурії. Туди кинула вона свою надвишку населення. Алеж тимчасом і Китайці почали туди напливати, бо Японія завела там порядок. Почалася між одними та другими гризня, що тепер довела до війни, хоч, що правда, не формальної може до певного часу.

На Манджурію глядили ласим оком ще й інші держави зприводу її природних богацтв. Всі хотіли на тому заробити, всі повкладали туди свої гроші, а найбільше вложила Японія. Побудовано там залізниці чужими грішми й чужими руками. Якраз коло тих залізниць крутиться вся справа. Москалі собі хотять залізниці, Японці собі, Китайці собі, а про інших вже й не говорити. Все було тихенько, аж 19. вересня Японці, користаючи з хвилевої немочі світа, помашерували попри залізниці й рішили таки їх собі взяти. Самі залізниці не граліб великої ролі, бо коли одна занята, то можна другу побудувати. Але коло залізниць є всякі природні богатства й якраз про них розходиться. Тих богатств є богато, а хто скорше їх займе, той панує.

Щоб прогодувати своє населення, мусіла Японія свій край віндустріялізувати й оглянутися за новим, за Манджурією. По приблизним підрахункам Манджурія має 1.7 міліярда тон вугля, з чого північна Манджурія має 500 міліонів, полуднева 1.2 міліярда, а в японських руках знаходилося вже 950 міліонів тон. Всього заліза є в Манджурії коло 400 міліонів тон. Деякі руди мають у собі до 70% заліза, а деякі лише до 40%. Вони знаходяться в полудневій Манджурії. Також є там багато нафтових лупаків (коло пять міліярдів тон), що, при відповідному використані, можуть дати яких 350 міліонів тон нафти. З усієї манджурповідному використанню, може піти під управу рілі лише 13%, або 8 міліонів гектарів. 22 міліонів гектарів площі є покриті лісом, в якому нараховують коло 149 міліярдів кубічних метрів дерева. Заграничча торговля Манджурії виносить тепер коло 20% усього торговельного обороту Китаю, в чому найбільшу участь брали зновуж таки Японці. З побудованих там залізниць знаходиться в руках Японців 1,132.-51 км., в руках московсько-китаських 1,750 км. і в китайських руках 3,000 км. Три головні манджурські пристані виказують за 1929 рік тонаж у 16,359,473 тон, з чого 10.3 міліонів тон припадає на Японію. Вклад чужого капіталу в Манджурію виносить коло 1.5 міліярда долярів, з чого понад 1 міліярд вложили Японці, 200 міліонів Москалі, а решту інші. Головну ролю відіграє там полудньо-манджурське залізниче товариство, що знаходиться в японських руках. Вклади того товариства виносять понад 1 міліярд ен.

Манджурський конфлікт це лише початок світової завірюхи. Хоч може на вибух треба ще кілька років почекати.

В. Будзиновський.

НА ЯВОРІ НА ЗЕЛЕНІМ

(Свобідно за Розеґером).

(3)

— Деж були людські поля?

— Збіжа у нас тоді ще не сіяли. Тільки десьнедесь овес. Люди жили з худоби. Продавали бики, барани і за гроші купували муку, кулешу та іншу всячину. Хати сюди ще не сягали. Хати були тільки там, де нині середина села з церквою і громадським урядом. Коло кождої хати був садок і город. Зараз за хатами трохи поля під картофлею і вівсом. Решту наших ґрунтів покривав ліс. Сей явір, під котрим сидимо, то решта з того ліса, який колись тут був. Явір нині вже старенький. Треба буде зрубати, щоби не впав та не привалив кого. Його не було би тут, як би не те, що я, рубаючи ліс, лишив його на памятку...

— На памятку, щоби не забути, що тут був ліс?

— Бачиш, на дереві завішений образ Богородиці? Се також на памятку. Та не на памятку того, що тут був ліс. То на памятку пригоди, яка сталася на сім дереві. Воно ще не було таке велике. Отже скрізь тут, де тепер поле, тому двацять пять років був ще дикий ліс. Лише там над потоком, де мала сіножатка, вона була вже й тоді. Як прийшли сінокоси, я цілу днину махав косою. Зі мною були ще два косарі. Як стало смеркатися, я лишав обох моїх помічників та йшов лісом на полонинку на тамтій ось горі, бо там косили сини мого сусіда і там ночували в колибі. Там також паслися вівці. Парубки робили сіно, вівці доїла і робила бундз їх сестра... пізніше моя жінка. То до неї я бігав. Коли раз я так поспішав до неї, зійшовся в лісі... вгадай з ким?

— Мабуть з другим парубком, що також поспішав до неї.

— Ще гірше, ніж з таким! Коли так іду і думаю, як би то піддобритися батькови дівчини (бо батько недолюблював мене), чую передімною якесь фуканнне, якесь пирханне. Я вже знав, що се за біда. Завертаю і даю ногам знати. Біжу та чую, що медвідь за мною. Я добіг до сего дерева і лізу на нього. Медвідь хап мене за чобіт. Щастя, що стягнув з ноги і я втік з ногою. Прийди до мене до хати, то покажу тобі, яку в чоботі вигриз діру. Я той чобіт сховав на памятку. Виліз я на те дерево і кричу, реву, щоби стягнути до себе моїх косарів. А медвідь крутиться коло дерева, дре землю, дре кору з дерева. Нараз медвідь стає на задні ноги, неначе би хотів лізти на дерево. Я обітую, що як медвідь лишить мене і піде собі, то на місци сего дерева поставлю трівкий хрест з табличкою, щоби кождий прохожий змовив Отченаш. Не помогло. Медвідь став лізти на дерево. Я лізу далі і кричу з усеї сили, та ніхто не приходить поратувати. Медвідь виліз на першу галузь і пнеться далі. Лізу ще вище і кричу:

„Боже! Як спасеш мене, то піду пішки на відпуст до Зарваниці і там поставлю моїм коштом каплицю".

— І се не помогло. Медвідь знов станув на задних лабах і передними сягав по мене. Лізу ще вище. Тонке гилля підімною гнеться. Ледви держуся, щоби не впасти з дерева. Мені дуже не хотілося вмирати; на добавок саме тоді вмирати, коли дівчина вже сказала мені, що любить мене. Коли я нагадав собі мою дівчину і погадав, що як буду жити, то незабаром оженюся, мені прийшла нова гадка і я крикнув:

„Боже единий, великий! Дам Тобі мого первородного".

— Скоро я се сказав, чую під деревом крик. То надбігли мої оба косарі з косами. Один підсадив другого на галузь по другім боці дерева, просто медведя і подав йому косу. Медвідь збаламутився. В першій хвили не знав: чи лізти далі до мене, чи звернутися проти другого ворога. Сю хвилину косар добре використав. Шахнув косою і медведеви підрізав горло. Медвідь впав з дерева, потріпав лапами і скінчив.

Скінчивши оповідати, Куртяк хвилю мовчав, бо був цікавий, що на се скаже Стефан. Але й сей мовчав, бо думав, який би то для Куртяка вигадати викрут від того обіту. Мовчанку перебив таки сам Куртяк, питаючи:

— Щож ти радив би мені зробити після такого обіту?

— Я гадаю, що з Богом не можна жартувати. Обіт, обітом. Як ви поклялися, так і повинні зробити.

— Отже ти сам кажеш, що Настю мушу дати до монастиря.

— Єего я не кажу і ніколи не скажу. Не їй туди дорога. Ви Богови жертвували первородного, не первородну.

— І я так думав. Я думав, що як буду мати синів, то першого сина дам до школи, щоби вчився на попа. Бог синів не дав мені, лише доньки. З дівчини попа не зробиш, хіба лиш монахиню. Мій обіт виконаю, як першу доньку дам до монастиря.

— А я міркую собі, що ви того обовязку не маете. Ви не зобовязалися дати первородну, а первородного. Ви не думали про доньку, а про сина; не думали про монаха в монастирі, а про звичайного попа в звичайній церкві. Як би Бог взяв був вас за слово, то був би вам дав сина, не доньку. Виходить, що сам Бог не обстає при тій вашій жертві. Як не хочете ломати вашого обіту, то підождіть, аж вам вродиться син. Дасте його на попа. Доньку лишіть собі і... і мені.

— Кажу тобі, що й я зразу так думав. Та мій брат, той монах, нагримав на мене і сказав, що Бога не здуриш викрутами. Брат вже писав мені, що за два місяці приїде по Настю.

— Вам не жаль дитини?

— Жаль, та на се нема ради.

— Ви може ще доплатите до неї?

— А ти як гадав? В монастирі дармоїдів не потребують. Брат казав мені, що як би Настя була учителькою, то її приняли би в одній сорочці, бо їм учительки дуже потрібні. Я мушу Настю вивінувати. Мушу на монастир записати її пайку ґрунту, або сплатити. Покладного гроша не маю, бо докупив кусень ґрунту. Як монастир не схоче заждати, то мушу задовжитися в банку, або куплений ґрунт назад продати.

— Як ви Настину пайку ґрунту дасте монастиреви, то скривдите інші діти. Нині ви ще не годні знати, яка пайка Настина, бо тих дітей можете дістати більше.

— Що Настине з матірного майна, то се не може йти на діти від другої жінки. Пайку від мами можу і мушу дати монастиреви разом з дитиною. Ще щось мушу дати їй з мого власного. Се зроблю хіба в завіщанню. Монастир дістане тоді, коли по моїй смерти вже можна буде знати, яка пайка прийде на кожду дитину.

— Ви завіщання напишете зараз?

— Мушу, бо інакше Насті до монастиря не приймуть.

— Не боїтеся? Люди кажуть, що як хто напише завіщання, то невдовзі по тім справді вмирає. Чи ви від медведя спаслися на те, щоби вбило вас ваше власне завіщання?

Куртяк став чіхатися за вухом. Стефан говорив далі:

— Я скажу вам ще раз, що ви зобовязалися дати первородного, не первородну. Отже доньку лишіть на потіху собі і мені, тай просіть Бога, щоби підождав на сина. Як Бог схоче мати жертву з вашої крови, то того сина дасть вам. Як думаєте, що ви обовязані жертвувати доньку, то дайте її, але без ґрунту. Не приймуть її, то не ваша буде вина, бо ви свій обовязок зробили.

— На таке не згодиться мій брат. Він свою пайку ґрунту переписав на монастир.

— Вже ваш брат скривдив родину, бо передав монастиреви половину вашої батьківщини. Ви хочете ту кривду поповнити. Скажіть йому, що ви лиш дитину обітували, про ґрунт і не думаючи, бо той ґрунт ще не був ваш, а вашого тата. Нехай бере і везе її так, як стоїть, без ґрунту і без грошей. Як не возьме, то, гадаю, не будете плакати.

— Може ти взяв би її без ґрунту і без грошей? — Куртяк спитав, глянувши на Стефана зизом.

— Я дуже мало дістану від батька. Як батько Настуні схоче дивитися на біду своєї дитини зі мною, то возьму її без ґрунту, без грошей, без одного хвоста...

— Хоч би я хотів дати її тобі, то мій брат не позволить... Треба би мені подивитися, як мої женці зробили роботу.

(Конець буде)

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА В НЮ ЙОРКУ.

Всі члени У. Н. Союза в місті Ню Йорку, а також відділові урядники, повинні явитися на

СПІЛЬНІ НАРАДИ

в справі злуки відділів У. Н. Союза

Наради відбудуться в Українськім Народнім Домі, 217-219 Іст 6-та улиця в Ню Йорку

В СЕРЕДУ, 20-го СІЧНЯ 1932 Р.

Початок в годині 8-мій вечером.

Доклад про злуку дадуть гол. секретарі У. Н. Союза, І. Каштанюк і Р. Слободян.

А. ПИТЛЯР,
гол. радний У. Н. Союза.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕЛМАЙРА ГАЙТС, Н. Й.

Листопадове Свято.

Заходом злученого комітету братств, які гуртуються при греко-католицькій церкві й при допомозі мішаного церковного хору наша громада дня 29. листопада відсвяткувала 13-ті роковини відновлення української державности на Західній Україні. Треба згори сказати, що ціле свято випало дуже гарно, за що признання належиться комітетови, хорови й солістам та іншим виконавцям, що виступали під проводом дяковчителя п. Осипа Заремби.

Зранку відбулося врочисте богослужения, на якому церковний хор співав дуже гарно, що на всіх присутних зробило велике враження. Впр. о. Дутковський підчас панахиди за душі тих, що віддали своє життя у боротьбі за Рідний Край, виголосив відповідну проповідь, що зрушила всіх присутних у церкві.

Вечером до концертової салі зібралося поважне число людей, а між ними було кількох місцевих Американців. Концерт розпочався в год. 7.30 і тревав до 10.15 години вечера. На початку концерту мішаний хор відспівав американський гимн „Май Контри" і гимн американських Українців „Далека ти, а близька нам". Після цього о. Дутковський виголосив промову про значіння Листопадового Свята, а також про перебіг боротьби Українців за свою державу.

Дальша програма концерту була дуже цікава. Її гарно виконали хори мішаний і дітočий, що були підготовані дириґентом п. О. Зарембою. Мішаний хор відспівав низку пісень, переважно патріотичного змісту. Кожду пісню публика приймала дуже щиро, нагороджуючи грімкими оплесками виконавців. Цей хор, у числі 50 членів, складається переважно з молодих хлопців і дівчат, котрі родились в Америці.

Дітočий хор також відспівав свої пісні дуже добре й зрозуміло. Не хотіюся вірити, що ці діти тут роджені, бо слова в піснях вимовляли чисто й зрозуміло. Дітočий виступ викликав родинний настрій у публики.

Панна Марія Фечиц і Юстина Секила відспівали гарно кілька сольових пісень і дует: „В гаю зеленім", а панні Марія Гулька відспівала сольо: „Засвистали козаченьки" й „Стелися, барвінку". Своїми гарними голосами всі виконавці захопили присутних, ознакою чого була та буря оплесків, якими нагороджувано виконавців.

Особливо тепла згадка належиться за сольові пісні сопраністці панні Софії Гура з Бофало, котра загостила на наш концерт й своїм виступом звеличила наше свято. Вона своїм гарним і сильним голосом проспівала: „Як би була я зазуля", „Ой пішлаб я на музику" і „Крилець, крилець". Ця остання пісня викликала задумчивий настрій, коли почулися слова: „полину, злечу в рідний край". Коли співачка скінчила, то оплескам не було кінця й кождий дивувався, звідки в нашій місцевости взялася така співачка. До сольових продукцій гарно акомпаніювала на пяні панна Анна Копко.

Молоденькі декляматори гарно віддеклямували з правдивим чуттям патріотичні вірші. Декламацію „До могили" віддеклямувала Марія Заремба з таким чуттям, що присутних привела до плачу. Всіх декляматорів публика нагороджувала довгими оплесками.

Отак наша українська громада відсвяткувала Листопадове Свято й як слід помянула найкращих синів України, що віддали своє життя в жертву для вітчини. Сміло можна сказати, що це свято завдяки вмілому проводови комітету й дяковчителя О. Заремби та старанню виконавців програми було найкраще від ряду літ у нашій громаді. Нарід зрозумів вагу свята й численно прибув, щоби віддати пошану полеглим героям.

При кінці Г. Левуш подякував всім учасникам, що своєю участю причинилися до звеличення нашого національного свята, а зокрема хорам, солісткам і декляматорам. Потім усі присутні разом з хором, в супроводі гри на пяні, відспівали „Ще не вмерла Україна!"

Г. Левуш.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN TRIO TO PLAY.

The Ukrainian Trio, one of the finest instrumental groups from abroad to come to this country in several years, will be heard in a concert next Sunday night in Griffith Auditorium. It comprises Roman Prydatkevytch, violinist; Maria Hrebenetska, soprano, and Olha Tkachuk, pianist.

Each of these players is a recognized artist, both in foreign lands as well as in this country. They have performed in important centers of music and have been highly praised for the capable and superior manner of presenting the airs of their native land.

Besides the folk songs and national air of Ukrainia, the program will include the melodious works of celebrated masters of all nations. The entire program will be presented in native costume. The songs will trace the struggles of the Ukrainians from the Byzantine and Mongol-Tartar invasions, centuries ago, to the last fight for freedom in 1923.

An evening of delightful musical entertainment is in store.

(The Sunday Call,
Newark, N. J., Jan. 10, 1932).

—o—

UKRAINIAN CHOIR SINGS OF NATIVITY.

Vespers Last Night Followed by Radio Broadcast of Christmas Hymns, High Mass Today.

Many local residents tuned in on station WICC at Bridgeport last evening to listen to the broadcast of Christmas carols by the Ukrainian choir of Sts. Peter and Paul church. The broadcast was opened by Professor Roman Hwozdevich who wished the radio audience a marry Christmas. Last evening was Christmas eve according to the calendar of the eastern churches. There were 52 members of the choir who took part in the broadcast. All the carols were sung in the Ukrainian language. The first was entitled "Christ Our God Is Born," the next, "Glory to God in the Highest," followed by "This Day Is Jesus Born," and "Praise Be to God in Heaven." The program concluded with "Holy Night."

Prior to the broadcast the choir assisted in the Christmas eve vesper service at Sts. Peter and Paul church, which was filled with worshippers recalling the nativity of Christ. The choir was conveyed to Bridgeport in cars by Philip Warchlik, Michael Lombardi, John Nestoriak, John Myeowski, John Netchi, Michael Smerznak, John Wantroba, George Saffo and Andrew Mudry. The transportation committee included Esther Hlywa, Mary Flenchak and Eva Letchus.

This morning, Christmas day, the church was filled at the Christmas mass celebrated by the pastor, Rev. Alexander Rotko. The choir, under the direction of Professor Hwozdevich, assisted at the mass.

(The Evening Sentinel,
Ansonia, Derby, Shelton, Seymour, Jan. 7, 1932).

NEW ALDERMEN ELECTED IN CITY.

Flocking to the polls in numbers regarded as comperatively heavy considering the quietness of the campaign, Fort William electors yesterday placed in office for periods of one or two years, nine aldermen to the city council and four trustees to the board of education.

With the previous return to office of Mayor E. G. Murphy, Hydro commissioner J. R. Pattison and the three 1931 ward three aldermen, all by acclamation, the personnel of the three chief administrative bodies of the city is complete for 1932.

Monday's aldermanic and education board contests resulted in the reelection of six of the 1931 city council, the defeat of two, the return to public life of a former alderman, and the debut of two new men. The board of education campaign placed three of the 1931 trustees back in office and marked the return to the board of a former chairman.

Results in Wards.

Aldermen A. K. Cruikshanks and John G. McDonald were reelected in ward one. The third representative is Jas. Cardinal, a new figure in civic affairs.

New Aldermen.

It was an interesting contest in ward one with eight candidates in the field for the three seats. Alderman Cruikshanks headed the poll with 510 votes. **Jas. Cardinal showing surprising strength, was second with 247 votes** while John G. McDonald was the third to be elected with 409 votes. Walter Polhill was next in line with 346 votes and Dunkan MacNicol only 16 votes in the rear with 330. Frank Charry again went down to defeat, polling 311. Michael Olynyk was sixth with 241. Edward Bass was low man, polling 110.

(Mr. James Cardinal is a Canadian of Ukrainian origin.—Ed.).

(The Daily Times Journal,
Fort William, Ont.,
Tuesday, January 5, 1932).

„ПУСКАННЯ ДИМУ ОЧИМА".

Неодин з нас робив за дітočих літ сумний досвід на самім собі. Старший товариш питав нас, чи не хочемо бачити, як він пускатиме дим з папіроски очима. Ми пильно дивилися на його очі, а тимчасом він пік нас папіроскою в ніготь. Пуста й дика забава! А одначе таки можна пускати дим очима! Воно цікаве, але не радимо нікому це зачинати. Як відомо, в кутиках наших повік (по боці носа) лежать два отвори, якими дістаються сльози до слізних каналиків, а ними стікають до носа. Тому, як починаємо плакати, то насамперед мусимо обтирати хустинкою ніс, бо сльози спливають з очей слізними каналиками до нашого носа. Нормально на кінці цих слізних каналиків у носі лежать так звані слізні заслонки. Як віддихаємо носом, то ці слізні заслонки закривають слізні каналики й ані порох, ані повітря не можуть дістатися до них. Одначе бувають люди, у яких ці слізні заслонки каналиків є лише слабо розвинені й не виконують своєї служби. Як такі люди заткають собі пальцями ніс, то можуть наповнити тоді повітрям чи димом папіроски не лише оба канлики, що йдуть до вух (рурки Евстахія), але й також оба слізні каналики. Тоді дим виходитиме наверха слізними отворками в повіках.

Відпочинок.

Кінотеатр то таки найприємніша розривка й відпочинок для нервів.

— Таж ви ніколи не ходите до кіна!

— Але моя жінка ходить.

З ПРИСИПАНИХ ПОРОХОМ ПОЛИЦЬ

ТВІЙ ЩИТ НА БРАМІ ЦАРГОРОДА.

Отакі слова сказав віщун українському князеви Олегови, як говорить народня леґенда й оповідання літописців. В часах Олега була велика византійська держава. Вона трясла всім світом, а народи Европи боялися її й тремтіли перед її силою. Та не були такими українські князі й український нарід, щоби боялися ворогів і не посміли напасти на велику імперію.

Уже в 860 році, як оповідає літописець, до Царгорода приплили на своїх кораблях Руси-Українці. Вони зявилися на 200 кораблях, що в тих часах було великою морською силою. Грецькі літописці описують їх так: „На човнах були варвари, що тримали в руках мечі, нахвалювалися напасти на місто й кричали. Ці варвари-Руси були великого росту, русяві і з сивими очима. Значніші між ними голили бороди й носили довгі вуса; на головах мали довгі чуби серед навколо виголоної голови; носили гостроверхі шапки. Поверх їх залізних сорочок (кольчуг) мали одягнені білі киреї, що защіпалися прищіпкою на правому плечі. Узброєні вони були в сокири, стріли, списи та обосічні мечі, а щити в них були довгі та внизу вузькі".

Таке то було українське княвівське військо, що, розгромивши нераз дикунів, котрі наступали чорною хмарою на Україну зі Сходу, самі ходили на Південь для боротьби зі своїми більш культурними й цивілізованими противниками, прокладаючи собі мечем шлях до економічної незалежности українського народу. Похід той, кажуть літописці, провадив Аскольд, але він не вдався, бо на Чорному морі знялася страшна буря й потопила багато човнів, а решта вернулася знід Царгорода назад на Україну.

Після Аскольда на київському княвівському престолі засів князь Олег. Цього князя нарід і літописці називають „Віщим". Він уславився своїми війнами з ріжними напасниками, котрі йшли зі Сходу на Україну, а також тим, що відбивав стародавні українські землі зпід Хозарів. Олег значно скріпив київську державу та поширив її володіння. За те його прозвали „Великий князь руський". У своїх походах на ворогів Олег доходив аж до теперішньої Персії, переходячи простори ген далеко аж за Каспійське море, а передтим, кажуть літописці, Олег був під Царгородом і покорив собі столицю великої византійської імперії.

Літописці й леґенди оповідають, що, вибираючись на війну проти Хозарів, Олег запитав чарівника, яка його доля жде. На це чарівник відповів йому: „Великий ти, князю, вояка, завжди ти під стрілами ворожими, та в чесному бою спіткає тебе смерть твоя; не від ворога лютого, не від недуги лихої й не зі старости скінчиш ти дні свої, а від свого улюбленого коня". А разом з тим чарівник сказав ще й інші свої пророчі слова: „Я бачу **твій щит на брамі Царгорода**".

Князь Олег наказав поставити свого любого коня на стайні й пильнувати його, поки кінь житиме. Пройшло кілька років. Одного разу Олег вернувся з походу на ворогів і довідався, що його кінь уже давно здох. Кажуть, що він захотів побачити кости свого коня. Тут князь став ногою на череп коня і сказав: „Зберхав мені віщун! Ось від мого любого коня лише побілілий череп лишився, а я все ще живу". Та в цей час з черепа вилізла гадюка й смертельно вкусила князя. Слова віщуна справдилися!

Поет Руданський отак передає віршем це віщування:

„Ти щасливий, пане княже,
Недолі не знаєш,
Та як будеш умирати,
Мене спогадаєш.
Твоя слава тепер ходить
Помежи землями,
В Царгороді прибиваєш
Ти щити на брамі;
Тебе, княже, не спиняють
Ні яри, ні гори,
Затихає під тобою
І синєє море.
Твої броні золотої
Мечі не рубають,
І гострії вражі стріли
Помимо літають.
Під тобою білогривий
Чинить твою волю:
То літає як крилатий
По вражому полю,
То спиниться як камінний,
Як вудила здвинеш;
А всетаки ти від нього,
Ти від коня згинеш!"

Олег дуже високо підніс значіння української держави, а з Греками він підписав у 911 році торговельний договір, який ще дотепер є зразком таких договорів, навіть модерних. Цим договором Византія вже пертрактувала з Україною не як з варварською державою, а як з державою культурною, що має такусаму високо розвинену правосвідомість, яка була тоді в найкультурніших державах світа. Византія признала тоді вперше Україну-Русь рівною собі державою й не трактувала вже її більше зпогорда.

І якщо дійсно не було такого випадку, щоб Олег прибив свій щит на брамі Царгорода, то символічно він таки його прибив, бо покорив Византію, добувши мечем і своєю вмілою політикою признання рівноправности й висококультурности своїй державі. Від того часу Україна стала европейською державою.

Іван Петрус.

ЄРУСАЛИМСЬКИЙ ОЛІЙ.

Біла маломістечкова церковця глядїла в рідшаючу мряку. Її манюсенька вежечка визирала крихіточку понад сірий дах, критий черепом. Наче дбайливий вартовий, глядїла на всю околицю.

Віконця деревяних домиків на чотирогранім невеличкім ринку та в трох улицях містечка були ще старанно позачинювані — заслонені маленькою білесенькою заслоною або деревяними віконницями — спали! Таксамо спали люди, що в них жили.

Не дивниця. По довколичних горах пересувалися ще рідкі, білі мряки. На сході небо прояснювалося вже, засіяне кучерявими хмариночками, що сяли золотом. Сповіщали, що схід сонця вже недалеко.

Пробудився теж півень на банті під шопою котроїсь низької хатини, запіяв, витав новий день, а якась коровиця, що дуже раненько пробудилася, замукала й задзеленькотіла ланцюгом. Видно, хотіла вже йти в полонини.

А люди, ті люди — нечувано! Вони спали здорово, спали твердим сном. Так можуть спати лише дійсно праведні люди. Горожани нашого містечка справді такі були.

І пан аптикар Ядернічек спав так смачно. Справді здорово. Лежав навзнак у широкому, дубовому ліжку, із замкненими очима та на-пів отвореним ротом, із якого що хвилини виходили звуки, які зовсім добре можна було порівняти зі здоровим скрипінням пилки.

А мав і чого. Пана провізора (перший аптикарський помічник) пустив саме тому чотири дні, а новий, що мав позавчора приїхати, запізнився, Бог зна чого. Та воно вже так складається! Коли чоловік сам, спаде на нього найбільше роботи! „Наче змовилися, проклиті волохи!" — сердився вже вчора вечером старий аптикар. — „Як рік довгий, так ніхто йому нічогісько не хибує, аж нараз наче їх пошесть навістила! А той провізор також! Злобний чорт! „Зараз прийду!" Так! А вже три дні, він, волоцюга, світом блудить! Та я йому! Як прийде!..."

І таки трохи його правда була. Наче змовилися нещасні волохи, від ранку до темної ночі лише хапали за клямку від дверей! Пів до дванацятої в ночі відійшов останній, а вчора навіть в третій рано дзвонили!

Якаж дивниця, що тепер так любо, так мило спиться аптикареві.

На низенькій вежі била саме четверта година...

— Дзілінь, дзілінь!

Хто це так завзято шарпає дзвінком?

Та дарма! Старий аптикар спав нині твердо.

— Дзінь! Дзінь! Дзінь! — дзвоничок знову дуріє. Аптикар обернувся на бік у дубовому ліжку. Було йому якось так, начеб проклята мухи бреніли вперто біля вуха.

— Дзінь! Дзінь! Дзінь!

— Проклята життя! Вже знову дзвонить!

При цьому добрячий аптикар змучено протер собі очі, двічі витягнувсь, а потім усів у широкому ліжку та мимрив під носом:

— Ну, щож! Підождемо! Може мужичок іще впору надумається.

Даремна розрада.

— Дзілінь! Дзілінь! Дзілінь!

Тепер ті три шарпнення ручкою дзвінка були такі рішучі, що пробудилася вже й старенька аптикарева.

— Василю!

— Та вже встаю! А перун би їх!

І справді вставав та надягав ходаки, а руки вкладав у широкі рукави зеленої блюзи, якої нічию вживав замісць халата, бо була стебнована та багато тепліша.

Відчинив вікно. Виглянув, хто біля дверей.

Дядько. Невеличкий ростом, низький, так трошечки присадкуватий, плечистий. На ногах добра, порядна обува, в руках суковитий бучок. На дворі ще темно, то годі вгадати, які риси його лиця.

— Хто там?

— Та я! Стою тут мало що не пів години.

— А хто ти такий?

— Та Цабак, від пили!

— Цабачку, що маєте, дідусю, на серці?

— Та зійдіть униз, бож це тяжко так бесідувати!

— Гм! А чи то конче?

— Якжеж не конче, таж я йду мало що не дві години!

Дядько на вулиці переступає з ноги на ногу, наче на розпаленій блясі. Певно, так на жарт такої дороги не робив би. Нема ради, треба зійти на діл.

І пан Ядернічек помало вже бере ключі з гака, вже визирає крізь двері та сходить на діл. Деревяні сходи за кождим кроком скрипіють, засвічена свічка кидає дивні тіни.

І вже заскрипів у замку величезний ключ.

Старий аптикар увійшов в аптику.

Дядько на вулиці переступає з ноги на ногу:

— Ну, то вже буде! Гм! А не було би! Так! Таки то пани! Колиб чоловік давсї їм, втиснулиб його у мур, що подобав би на наріжний камінь, притиснений до дерева. Гм! Треба не датися! Так, так! Далебі! А коли наш чоловік не дається, то воно зараз інакше!

На таким роздумуванні вспокоївся, мерщій виняв капшук ізза пазухи та взявся сипати тютюнець у люльку.

Віконечко у віконниці дверей аптики відчинилося.

— Тож кажіть, дідусю, чого потребуєте?

— Чого? Таж бодай відчиніть чоловікові. Та може я не паршивий!

— Це ні! Таж ми знакомі!

— Саме тому, тож не будемо один на одного наче два пси.

— Знаю. Лише скажіть мені! Може бути, що віконцем влізеться.

— А навіщож, коли є двері.

Старий Ядернічек уже став затискати зуби. Одначе обовязок кличе:

„Певно дідусь іде дуже хорий, бо..." і вже двері з великим лоскотом скоро відчинилися.

— Славайсу!

— На віки слава!

— Гм... я хотів спитатися, чи не маєте в аптиці, як його там, того олійку єрусалимського?

— Того проти горячки?

— А так проти горячки, тай проти того, як черево болить.

— Певно, що маємо його. Скільки потребуєте?

— А скільки коштує фляшечка?

— То залежить від того, яка велика.

— Хай буде найменьша, скажім вісімка.

— Гм, чотири корони.

— Гм, чотири, чотири. То приготовте мені... одну-дві фляшеки. Я йду до Очина, а з вечора вертатиму, то, скажім, колиб той олійок був дорожчий в тих Німців, то віднесу собі його осьтут у тій кобелі...

Дідусь запакав із люльки та вже був за дверима, а добряга аптикар, старий Ядернічек, стояв наче закаменілий! Заклняв, наче кірасієр, щойно за добру хвилину.

А грім би тебе побив, ти драбе! То за цим будиш мене в четвертій годині? Та чекай, прийдеш, прийдеш, добре, я дам тобі олій, що аж...

Маленький дідусьо вже не чув дивної аптикаревої погрози...

Чому?

Тому, що двері аптики рівночасно з страшним тріскотом уже знову зачинилися.

(З чеського переклав **М. Н.**).

У залізничій гостинниці.

Гість: Чому даєте тут такі малі порції?

Вейтер: Щоби подорожні не спізнилися до поїзду.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Члени ОДВУ, від. ч. 9, зложили членські вкладки в сумі $22.75. З продажі брошур УВО прийшло 75 ц. Спеціяльний фонд зложив Н. Бут 50 ц.

На забаві укр. тов. „Січ" від. 282 У. Н. Союза, дня 21. грудня 1931 студент П. Дембіцький заклкикав гостей, щоби зложили жертви для наших борців УВО. Зложили: С. Присяжнюк $1; по 50 ц.: П. Дембіцький, М. Клюсик, Г. Туркевич; по 25 ц.: М. Яворський, М. Каній, М. Дембіцький, С. Кашубінський, пані А. Дембіцька, пані А. Костів, Л. Кіш, І. Клим, Г. Пастух, пані А. Новичук. — Разом $5.

З нагоди приїзду в справах організаційних головного предсідателя У. Н. Союза, пана Н. Мурашка, місцеві три відділи У. Н. Союза влаштували прийняття дня 5. грудня 1931. Підчас прийняття гр. М. Клюсик попросив присутних зложити жертви на боєву акцію. Зложили: по $1: М. Клюсик, М. Малімон, гості з Рачестер, Н. Й.: П. Ковбаснюк, П. Береза, П. Ковалик, С. Присяжнюк, Г. Туркевич; по 50 ц.: А. Яворський, Н. Бутницький, Л. Кіт, М. Ліщинецький, І. Лесюк, Н. Мурашко, Г. Моздір, Д. Оринич, Д. Матвійчук, пані А. Матвійчук, М. Димяник; І. Тамі 40 ц.; по 25 ц.: Г. Староушний, Т. Велич, пані Ліщинецька, В. Корняк, І. Лущак, М. Дембіцький, О. Шмокалюк, І. Ліщинецький, М. Дзедзюх, М. Мец, пані Т. Шкляренко, пані А. Кіт, М. Даньків, М. Дидик, І. Камснюк. — Разом $16.75.

Вислано разом через Обєднання на визвольну боротьбу $47.75.

На поклик місцевої „ОДВУ, від. ч. 9, зложили слідуючі місцеві українські організації для УВО: Укр. Амер. Горож. Клюб $10; Тов. Запорожська Січ, від. 317 У. Н. Союза, $14.75; Тов. Українська Січ, від. 282 У. Н. Союза $10; Укр. Амер. Жіночий Горож. Клюб $10; Бр. св. Петра і Павла, від. 39 У. Н. С., $10. — Разом $54.75.

Гроші вислано на призначену ціль через Обєднання.

За Управу ОДВУ, від. ч. 9:

Д. Туркевич, секр.

—o—

ФІНІКСВІЛ, ПА.

На інвалідів.

В парохії св. Петра й Павла підчас панахиди зібрано 5 долярів на інвалідів. Гроші переслано до краю через Обєднання.

Д. Грабовський.

ЗВІТ КОМІТЕТУ БУДОВИ НАРОДНОГО ДОМУ В ПЛОТИЧІ ВЕЛИКІЙ, ПОВІТ БЕРЕЖАНИ.

В 1919 р. односельчани Плотичі Великої завязали товариство односельчан несення помочі рідному селу. З місячних членських вкладок і з добровільних жертв вислано до села кількасот долярів для голодуючих.

У 1925 р. декотрі члени цього товариства піднесли гадку побудувати в своїм ріднім селі Народний Дім, на що зложили $33. Однак ця гадка осталася на папері аж до року 1928, коли то з села прийшла вістка, що Плотичани мають намір будувати Народний Дім, але самі не всилі цього зробити. Отже 28 грудня 1928 р. відновлено товариство і рішено побудувати Народний Дім в ріднім селі. Вибрано комітет, котрий мав занятися збіркою.

До цеі пори жертвували отсі громадяни: М. Стецко і І. Вареница по $50; Т. Козіцький, Г. Ґулька, І. Кушнір, Ю. Кондратович, І. Кутний, А. Награбецький, В. Стецко, Марія Слива (з роду Стоколоса), С. Назаревич, Софія Брелюс (з роду Стецко) і І. Дорош по $25; Євдокія Стоколоса (з роду Габяк) і Марія Дяк по 20; Євдокія Івахів, О. Стеткевич, Т. Ґулька і В. Садівник по $15; Катерина Кушнір, Текля Стахів, І. Деревяний, А. Свитак, Тетяна Кіянецька, Текля Габяк і Олена Кардаш по $10; Євдокія Дорош, П. Ґулька, І. Решовський, М. Дусановський (з Денисова) і Софія Сирота по $5; Софія Ромаш, Марія Гаврилюк і В. Дяк по $2; Д. Ярема, Катерина Ярема, Ксенька Стецко, Олександра Габяк і Ксенька Ститанюк по $1. — Разом $581.

Прихід з підприємств: пікнік 1929 р. $128.90; другий пікнік 1929 р. $127.64; пікнік 1930 р. $59.00 пікнік 1931 $107.65; баль у Вілкс Баре 1929 р. $151.50; баль у Вілкс Баре 1930 р. $93.05. — Разом $667.74.

На листи зібрали: І. Вареница $40.00; І. Кутний $9.30; П. Ґулька 3.50; Ю. Кондратович $6.80; Т. Козіцький $7.00. — Разом $66.60.

Загальний рахунок: Отримано від товариства допомоги рідному селу з 1925 р. $138.71; поодинокі жертводавці зложили $581.00; дохід з підприємств $667.74; зібрано на листи $66.60. — Загальний прихід $1,454.05.

Розхід: Вислано до села $1,400.00; пересилка коштувала $18.00; оплата салі на збори $6.00. — Разом $1,424.00.

Загальний прихід	$1,454.05
Загальний розхід	$1,424.00
Остається на руках Комітету	$30.05

Подаємо отсей звіт не задля хвальби, але для публичної контролі. При нагоді мусимо зазначити, що не всі односельчани, що перебувають в Америці, зрозуміли просьбу поневолених братів у ріднім селі. Заледви одна третина причинилася своїми жертвами до будови Народного Дому. Помимо того, що Комітет кожного і кожну кількакратно повідомляв про збори і підприємства, розсилав усякі відозви, листи і т. і., дві третині односельчан ані одним словом не відізвались. Тож приходиться подумати: Коли людина вже забула про своїх рідних у ріднім селі, то чогож тоді можна сподіватися від такої людини для загальної української справи?

Честь і слава тим, що помимо тяжких часів тут в Америці зрозуміли клич рідного села та жертвували, скільки хто міг.

Найбільша подяка належиться громадянинови з нашого села, Іванови Варениці, котрий найбільше причинився до будови цього дому. Він перший на поклик рідного села занявся цею справою, дарував свою площу в селі під будову, як рівнож доложив найбільш із всіх труду до зібрання повище згаданої суми. Як показує повищий звіт, більшу частину суми придбано на підприємствах. Чотири пікніки робив Вареница сам на свою руку в той спосіб, що приходи і розходи були під контролею комітету, не числячи собі нічого за такий великий труд, а було багато випадків, що він виплачував свою готівку, не подаючи її до розходу.

На днях ми отримали листа від краєвого комітету. Пишуть, що дім вже побудований. В нім мається містити кооператива, читальня, саля для театральних вистав і т. і. Та дім ще не викінчений як слід, щоби можна було в нім приміститись. Для них там в селі цілком не можливо в теперішню пору зібрати хоч що-то на викінчення. Тут знову чи не найбільший обовязок для нас подбати, щоб цей дім не тільки лишався свею будовою, але головно, щоб у нім можна було робити культурну роботу.

Тож ще раз отсею дорогою відзиваємося до всіх односельчан: Поможіть, коли у вас ще не вигасла любов до своїх рідних.

Рівнож пишуть нам з села, щоби прислати їм спис жертводавців, щоб їх імена вибити на мармуровій таблиці в тім домі, на памятку будучим поколінням. Тож коли не хочете робити неприємности вашим рідним у селі, то до кінця січня 1932 року присилайте жертви, скільки вам можливо, на руки скарбника Комітету. Його адреса:

John Warenycia,
183 Cedar Hill Ave.,
Belleville, N. J.

Упоминаємо тих, що мали листи і до цеї пори їх не звернули, ні жертв ні ліст, щоб як найскорше бодай листи звернули до Комітету, бо в противнім разі будемо примушені проголосити їх імена в часописах.

Рівночасно зазначуємо, що на підставі ухвали зборів по скінченню реченця висилаємо спис до села, хто скільки жертвував, як рівнож імена тих, до котрих ми стільки разів відносились без ніякого успіху.

Комітет.

ШВАЙЦАРСЬКИЙ ПРОФЕСОР ПРО ПОДІЇ В ГАЛИЧИНІ.

Попала в наші руки стаття професора університету в Льозанні, Е. Бове, у 3—4 числі бюлетену, видаваного „Міжнароднім Союзом Товариств для Ліґи Націй", п. з. „Національні меншини". Стаття ця має заголовок „У польській Україні". Починається вона так:

„Вже кілька місяців тому повідомили мене про одну дивну справу: польський уряд, передбачуючи дискусію на Раді Ліґи про „карні експедиції" на українській території в жовтні 1930 (гляди ст. 23—25 нашого Бюлетену з 1930, дав до зрозуміння, що має деякі документи, які можуть доказати спілку Німеччини в українських заворушеннях. Отже, якби настоювали в осені на те, щоби справу розбирати аж до кінця (так, щоби вона перейшла з Комітету Трох на Раду), замісць здатися на мирові наміри Польщі, тоді Польща використає згадані документи".

Автор упевняє, що певні розсліди в Берліні ствердили, що в данім випадку не можна казати про німецьку махінацію. Щодо двох копій листів, видрукуваних в „Ілюстрованім Кур'єрі Цодзєннім" 10-го вересня, висланих міністерством закордонних справ у Берліні до ґенерального німецького консуля в Кракові (на доказ, що деякі німецькі урядовці були в 1926 р. вмішані в українській справі), то проф. Бове каже так:

„На всякий випадок, коли зважити, що аж до нинішнього дня зберегли пильно документи, які мали віддавна, і коли взяти на увагу здивування та обурення, не розумію, що ці листи з 1926 року можуть мати спільного з карними експедиціями з жовтня 1930. Кажім просто: без огляду на відсутність у чорнім польськім кабінеті нових документів, без огляду на неґативний вислід чесно ведених дослідів у Берліні, треба приняти можливість німецьких (неофіціяльних) інтриґ у Східній Галичині. При сучаснім стані німецько-польських взаємин можна зрозуміти (хоч і не погоджуватися), що всі клопоти та помилки Польщі викликують „SCHADENFREUDE" в серцях німецьких патріотів, неприхильних до ідеї Ліґи Націй; але остаточно, якби німецькі інтриґи й були доказані (що не відповідає дійсности, бо переловлені листи є з 1926 р.), тоді вони могли би бути підставою польської скарги перед Лігою Націй, але не виправдувалиб і не пояснювалиб нічим жорстокостей із жовтня 1930 року.

„Річ іде не тільки про охорону жертв, ні про інтерес самої Польщі, ні про права гуманности; річ іде про політичну мораль нового світа" — кінчить проф. Бове свою статтю. — („Діло").

Між сусідами.

В одному галицькому селі жили собі в сусідстві Мазур і Українець.

Мазур, стрічаючи Українця, все говорив:

— Чесць!

А Українець до Мазура:

— Гаразд!

—Слухайце, сонсєдзє, — питає раз Мазур, — поцо то ви годоце „гаразд", як гаразду у вас німо.

— Та воно правда, — відповідає Українець, — у нас з тим „гаразд", як у вас з тим „чесць".

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА".

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Різдвяні свята минули, поспрятувано, що не продано на ті свята, тай вже треба приготовлятися до Великодня. З краю вже замовлено нові картки і листи, писанки та свіжі українські цукорки.

З краю приходять нові ґазети і нові книжки. „Новий Час" у Львові перемінено на щоденник, і тепер в Сурмі вже є до продажі 4 українські щоденники: Свобода, Діло, Новий Час і Час; здається поза межами Радянської України ще ніколи не було 4 щоденники на раз. Це поступ!

Програма на радіо Сурми, що відбувається кождої неділі рано, вже давно проголошена, що „це найкраща програма, яка досі була на радіо". Та сама програма кождої неділі побиває свій власний рекорд щодо краси й цікавости. Перший раз як грали і співали діти з орхестри п. Гайворонського під проводом п. Придаткевича, то слухачі писали, що то вже найкраща програма, що може бути. На другу неділю прийшли музиканти (крайові) з Горожанського Клюбу на Квінс Кавнті, як люди їх почули, то листами нас засипали, „що то таки вже найкраща програма за всі". Знов на слідуючу неділю приїхали „Гуцули" з цимбалами й решетом. Люди, як їх почули, пригадали собі „безжурне хлопяче життя з Верховини", давай знов змінити рішення, що Гуцули вже таки грали найкраще. Знов прийшла неділя рано 3-го січня с. р., святий Николай роздав дарунки через радіо (все в моді). Співаки переколядували як пристало в свята, аж слухають: „тепер з тої стації буде грати славна українська орхестра Павла Гуменюка, котра майже в кождій українській хаті осолоджує життя нам тут в Америці. Орхестра Гуменюка заграла „Колисанку" компоновану п. П. Гуменюком з українських мельодій, котра ще ніде не була грана. Як почули люди цей чудовий народно-клясичний твір, ще й зі співом, то за все забули і знов проголосили, „щонинька програма найкраща". На слідуючу неділю (10-го січня) отворили люди радіо з жалем, що вже не може бути кращої програми як попередна. Та їх жаль скоро розвіявся, як почули „Аркан дрібний" Михайла Томаса й другі танці нашого славного старенького старокраєвого музиканта і його орхестри. До того ще й один з „Гуцулів", Ів. Лисечко, підтримував з цимбалами, грання М. Томаса, що виходило геть дійсно в старім краю. Тепер вже слухачі навіть бояться рішати, що то найкраща програма, „бо вже тільки було тих найкращих" і все побиті другими.

Дійсно так і є, ніхто ще не відкрив всеї української краси. Все ще лежить, чекає великих мистців, щоб показати світови його славу.

В неділю, дня 17-го січня, буде знов грати орхестра Горожанського Клюбу на Квінс Кавнті. Той раз як видко з їх старанних проб, вони поб'ють знов всі рекорди попередних програм. Як маєте знакомих, то запросіть їх до себе послухати найкращої української програми. Також розголосіть між чужими, хай наставлять своє радіо на цю програму. Вони вам подякують за це.

Добрі люди радили роздати якусь памятку всім слухачам української програми на радіо, коли вже скінчиться та програма, то щоб та памятка все їм пригадувала солодкі хвилі, що вони пережили, слухаючи рідні мельодії через повітря. Думаємо, що найкращим спомином буде для української родини, як в них буде лежати на столі гарна книжочка в твердій оправі, з гарними кольоровими образками, що описує симпатично по англійськи все українське життя і його великих діячів. Та книжочка називається **„Авр Литл Юкрайнієн Козин"**, котрої ціна є лише один долар.

ПРОСЬБА ЮНІЙНИХ ПЕКАРІВ У ЙОНКЕРС.

Минулого тижня відбулися збори Міжнародної Юнії, льокаль ч. 144, в Мангатан Гол, на Мейн стр., Йонкерс, Н. Й. Головою цеї Юнії є С. Боровський. Між іншими справами ухвалено вдатися з просьбою до всіх господинь славянського походження, щоби не купували іншого хліба, лише з юнійним значком. Підписаний Комітет, виконуючи ухвалу згаданих зборів, просить усі славянські господині: Купуйте хліб лише зі значками Міжнародньої Юнії, льокаль ч. 144. Цей хліб є смачний, випіканий санітарно в місті Йонкерс і головно славянськими пекарями. Через те ви дасьте спосіб до життя своїм, а не чужинцям, за що складаємо заздалегідь щиру подяку. — С. Боровський, предс.; В. Бохняк, секр.; В. Кобилянський, І. Страсер, М. Зелінка. 13-8 (Оголос.)

— Ірино, я завважала, що твій чоловік не має зубів!

— То лише при кінці місяця. По першім зараз викуповує їх.

—o—

Непотрібна держава.

— Що ви думаєте про жидівську державу в Палестині?

— То страшна дурниця.

— Якто?

— Як ми маємо в світі вже трицять кілка своїх держав, то навіщо нам іще одної в Палестині?

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

(41.)

Тарзан, колишній цар джунглів, лежав тепер безпомічний, як мала дитина, зі звязаними руками й ногами. Перед ним стояла жрекиня Ла. „Завтра перед обличем палаючого бога", істерично кричала вона, „Ла принесе в жертву серце отсього осквернителя храму! Де є мій жертвенний ніж?" — гнівно питала вона. Ніхто не бачив у Тарзана цього ножа, коли його схопили й звязали. Тарзан нічого не відповідав, а з усмішкою дивився на Ла.

„Де мій ніж?" — знов запитала Ла. „Я не знаю", відповів Тарзан. „Чоловік узяв його з собою, коли в ночі тікав від мене, лишаючи мене в джунглях. Ти можеш зробити собі інший і нема чого тобі так бідкатися за ножем. Або розвяжи мене, а я знайду того чоловіка й принесу тобі ніж". Ла саркастично зареготалась. Їй здавалося, що Тарзан насміхається з неї, а тому її серце закипало ще більшим гнівом до нього.

Ла наказала своїм потворам-жерцям робити жертвенник, на якому можна булоб спалити Тарзана. „Я буду його катувати, як тільки зможу. Я закатую його поволі й у страшний спосіб", мурмотіла вона. До вечора потвори зносили дерево й клали престол. Вони працювали тяжко й поволі, співаючи ввесь час своєю старовинною мовою пісні, які співали колись їх предки, ті, що загинули на дні океану, разом з таємничою землею Атлянтидою.

Тарзан перепробував усі способи, щоб випростатися з пут. Та нічого не міг зробити. Його міцно скрутили шнурами. Нарешті він помирився зі своєю долею й лежав уже спокійно. Лише час від часу він кидав насміхливі погляди на Ла, що також часом підходила до нього. Ла, видно, думала якусь тяжку думу й була надзвичайно нервова. Кілька разів вона наближалася до нього з ножем у руці, але тут зміняла свій намір і відходила геть.

—o—